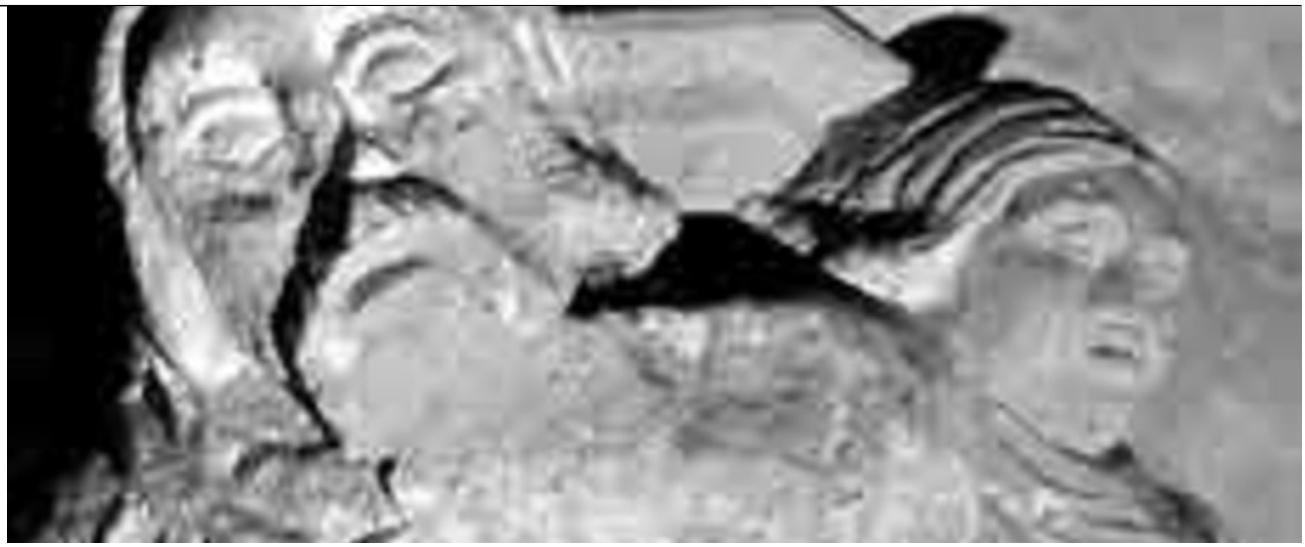

Léleklátó sarokpont

2009 július 11. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Pannonhalmán sokszor jártam. Emlékszem, az els? utam azért vezetett ide, mert a kereng? domborm?veit akartam lefényképezni. Az ott töltött órák közül a csöndre emlékszem leginkább, azután arra az id?s bencés atyára, aki rótta a köröket s közben elmélkedett és imádkozott. Úgy éreztem akkor, hogy mindig is ezt csinálta, vagyis azóta, hogy ez a kereng? elkészült. Igaz ugyan, hogy az eredeti, a XIII. századi kereng? azért másként nézett ki. Ez a mostani 1486-ban épült, s a helyreállított folyosók ezt a XV. századi állapotot tükrözik. Ugyancsak a XV. század végére vall a templomba vezet? kapuzat bal oldalán feltárt falfülke szegmentíves keretezése is. „A fülke viszonylagosan csekély mélysége arra vall, hogy a kolostor könyveinek elhelyezésére, armariumként szolgált – írja Pannonhalmáról szóló kis könyvében Lévárdy Ferenc. – Ebben a fülkében tartották a kolostor könyveit, a körben futó folyosón olvasgatták a szentatyák írásait, a legendás könyveket, ahogy azt rendalapítójuk Regulája megkívánta.”
A kereng?ben huszonöt épen maradt gyámk? található, amelyek közül tizenegyet növényi ábrázolások díszítenek, a többi szinte karikatúrának tekinthet?, figurális ábrázolás. „Valószín?nek tartjuk, hogy ezek a növényábrázolások a gyógyításra utaltak. A kolostori kertek voltak a kor emberének gyógyszertárai. Nagy Károly Capitularéja, Beda Venerabilis egészségügyi szabályai, a Magyar Nemzeti Múzeumban ?rzött XIII. századi Pray-kódex növényjegyzéke stb. arról tanúskodik, hogy a fizikai betegségeket gyógyító növényeket a b?nök gyógyításának jelképeiként kezelte a középkor embere. Ez adhat értelmet – a figurális plasztikával összefüggésben – a pannonhalmi kereng? növényábrázolásainak. A gyógynövények a b?nök gyógyítására utalnak, a szinte karikaturisztikus túlzással megmintázott arcokban pedig nem nehéz felismerni a b?nöket, illetve a velük ellentétes erényeket.” Ilyen az északkeleti sarokkonzolon látható két küszköd? alak, akik minden bizonnyal a viszálykodást akarják ábrázolni. Prudentiusnak (348 k. – 405 k.) a Psychomachia (A lélekért vívott harc) cím?, hexameteres allegorikus eposza orleáns-i Theodulf közvetítésével került a köztudatba. A XV. században viszont már az egész európai m?vészet közkincse. „A jó és a rossz küzdelmét ábrázoló konzolra aligha került véletlenül a kereng? építésének évszáma. Az ismeretlen mester talán maga is sarokpontnak tekintette ezt a konzolt, talán ezzel az ábrázolással akarta megadni az egész kereng?plasztika értelmezésének kulcsát: itt s a többi domborm?ben is azt a küzdelmet akarta feltárni, amelyet a jó és rossz között hányódó ember vív a maga egyéniségének jobbá formálása érdekében.” Amelyet vívott s amelyet bizony ma éppúgy vív, mint ötszáz vagy ezer évvel ezel?tt.
„A kolostor életében a kereng? fontos szerepet játszott – írja befejezésül Lévárdy Ferenc. – Itt ?rizték a kolostor könyveit, a templomi szolgálat, a munka és a pihenés között szabadon hagyott id?ben itt meditáltak a kolostor lakói.” Ez jutott eszembe, amikor nagyítottam ezt a képet, s azután az az id?s bencés atya, akir?l azt hiszem, még most is ott van, körbejárva elmélkedik és imádkozik.
Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló